

1 มีนาคม 2560

แถลงการณ์องค์กรสิทธิมนุษยชน

แสดงความกังวลต่อการอนุวัติการกฎหมายป้องกันการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

นับตั้งแต่ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ซึ่งมีผลบังคับใช้กับประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 และได้ลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลถูกบังคับให้สูญหายเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2555 ประเทศไทยจึงมีพันธกรณีตามอนุสัญญาหรือมีความผูกพันที่ต้องอนุวัติการกฎหมายภายในให้เป็นไปตามพันธกรณีดังกล่าว ซึ่งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ได้ดำเนินการผลักดันการอนุวัติการกฎหมายภายในมาโดยตลอด จนวันที่ 27 ธันวาคม 2559 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและให้ส่ง “ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย พ.ศ.....” เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ต่อมาวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2560 คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวพร้อมความเห็นคืนไปให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง องค์กรสิทธิมนุษยชนตามรายชื่อข้างท้ายมีความห่วงกังวลต่อสถานการณ์การร้องเรียนว่ามีการทรมาน การบังคับบุคคลให้สูญหายดังต่อไปนี้

1. จากการติดตามขององค์กรสิทธิมนุษยชนทั้งในกรณีปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ ในภาวะปกติ และในภาวะปัจจุบันที่รัฐบาลมาจากการยึดอำนาจของทหาร ไม่ปรากฏว่าข้อร้องเรียนกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่รัฐกระทำความผิดฐานกระทำทรมานและบังคับสูญหายนั้น หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพ จนสามารถนำตัวเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมได้แต่อย่างใด มีเพียงบางคดีที่ผู้เสียหายได้ดำเนินการฟ้องร้องเอง จนสามารถเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าเสียหายได้บ้างเท่านั้น เนื่องจากปัญหาทางกฎหมาย และอุปสรรคทางปฏิบัติหลายประการ อาทิ ยังไม่มีกฎหมายกำหนดให้มีข้อหาความผิดฐานกระทำทรมานและความผิดฐานบังคับบุคคลให้สูญหาย ปัญหาความเป็นกลางของผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบหรือสอบสวนและผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอิทธิพล หรือได้รับการสนับสนุน หรือรู้

เห็นเป็นใจจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงให้กระทำผิด ทำให้มีความยากลำบากในการเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ กฎหมายไม่ยอมรับให้ญาติหรือบุคคลในครอบครัวของเหยื่อจากการบังคับให้สูญหายเป็นผู้เสียหาย ปัญหาซึ่งประชาชนไม่อาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาเจ้าหน้าที่ทหาร หรือเข้าเป็นโจทก์ร่วมในศาลทหาร รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดข่มขู่คุกคาม หรือใช้วิธีการฟ้องกลับหรือข่มขู่ว่าจะดำเนินคดีกับผู้ร้องเรียนว่ามีการทรมานฯ ทำให้คดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อาทิ คดีซ้อมทรมานอิหม่ามยะผา คดีอุ้มหายนายสมชาย นิละไพจิตร และคดีอุ้มหายบิลลี่ ล้วนไม่ประสบความสำเร็จในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

2. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภายหลังการรัฐประหาร วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เจ้าหน้าที่ทหารมีอำนาจควบคุมตัวบุคคลได้ไม่เกินเจ็ดวัน โดยไม่เปิดเผยสถานที่ควบคุมตัว ไม่ให้ญาติและทนายความเข้าพบผู้ถูกควบคุมตัว ภายใต้กฎอัยการศึก และภายใต้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2558 และที่ 13/2559 ซึ่งออกตามมาตรา 44 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 ทำให้ประชาชนตกอยู่ในความเสี่ยงว่าจะถูกทรมานหรือบังคับให้สูญหาย ในทางกลับกัน มาตรา 44 กลับรับรองการกระทำของเจ้าหน้าที่ โดยบัญญัติให้การกระทำนั้นชอบด้วยกฎหมาย ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และเป็นที่สุด อันก่อให้เกิดการลายนวลของผู้กระทำความผิด

3. องค์การสิทธิมนุษยชนตามรายชื่อข้างท้ายมีความกังวลเป็นอย่างยิ่งต่อสถานการณ์การละเมิดพันธกรณีตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลถูกบังคับสูญหาย และ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ตามข้อ. 7 ที่กำหนดว่า บุคคลจะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้ามิได้ เนื่องจากในขณะที่รัฐไทยเองยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายภายในที่เหมาะสมต่อการจัดเรื่องร้องเรียนจากเหยื่อและครอบครัว แต่กลับดำเนินคดีกับผู้ที่ยื่นร้องเรียนหรือรายงานว่ามีการซ้อมทรมาน รวมถึงยังมีการลายนวลของผู้กระทำความผิด เนื่องจากอุปสรรคของการอนุวัติการกฎหมายภายในให้ เป็นไปตามอนุสัญญาทั้งสองฉบับ และการรับรองการกระทำความผิดให้ชอบด้วยกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557

องค์การสิทธิมนุษยชนตามรายชื่อข้างท้ายจึงขอเรียกร้องให้รัฐไทยเร่งสอบสวนข้อร้องเรียนว่ามีการทรมานหรือการอุ้มหาย ปกป้องและคุ้มครองผู้ร้องเรียนว่ามีการทรมานหรือการบังคับสูญหาย และดำเนินการอนุวัติการกฎหมายภายในให้เป็นไปตามพันธกรณีพันธกรณีต่ออนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่

โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลถูกบังคับให้สูญหาย และ
พันธกรณีตามข้อ 7 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคีใน
เรื่องดังกล่าวอย่างเร่งด่วน

ด้วยความเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน

สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน

มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน

สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน

มูลนิธิผสานวัฒนธรรม